

یکی از نقش‌های
نهادهای تنظیم‌گر،
سیاست‌گذاری
برای جهت‌دهی
به تولید
محصولات
مورد نیاز کشور و
محصولات مورد
اقبال سایر نقاط
دنیا و همچنین
مدیریت
مناسب میان
هلدینگ‌های
بزرگ و
مجموعه‌های
تولیدکننده
محصولات
پتروشیمی است.

تلاش کند. در شرایطی که خود شرکت ملی صنایع پتروشیمی، یکی از ذی‌نفعان تولید و صادرات باشد، طبیعاً می‌توان در این نقش خدشه وارد کرد.

از سویی، نهاد تنظیم‌گر براساس قانون، به‌منظور اطمینان از انطباق با مقررات قانونی و حصول مقاصد معین شکل می‌گیرد. طبیعتاً این نهاد، دارای اختیار قانونی برای اعمال اختیارات مستقل در برخی حوزه‌های فعالیت و صاحب صلاحیت تنظیمی یا نظارتی است که معمولاً بر مبنای قانون شکل می‌گیرد. در این باره، همان‌طور که پیش‌تر عرض کردم، مرزها هنوز مشخص نیست و به نظر می‌رسد پیش از تعیین راهبردهای کلان شرکت ملی صنایع پتروشیمی، باید موضوعات مهمی که متولیان مشخصی هم در کشور دارند، مشخص شود.

به‌عنوان نمونه، در غیاب سازمان محیط زیست به‌عنوان تنظیم‌گر این حوزه در صنعت پتروشیمی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی باید تنظیم‌گر باشد یا در موضوع تخصیص منابع مالی و تسهیلات، این شرکت ملی صنایع پتروشیمی است که متناسب با تصویر کلان خود از صنعت، اولویت‌های تخصیص را تعیین کند.

همچنین نهاد رگولاتور در حوزه پتروشیمی باید نقش تسهیل‌گر برای شرکت‌های خصوصی در تعامل با حاکمیت و نهادهای مرتبط با آن را ایفا کند. افزون بر اینکه نهادهای حاکمیتی کشور، زبان تخصصی پتروشیمی را بلد نیستند. اینجاست که شرکت ملی صنایع پتروشیمی نقش مهمی ایفا می‌کند، زیرا این شرکت زبان تخصصی حاکمیت در تعامل با بخش خصوصی است.

هم‌اکنون، کشور در بخش‌های مختلف صنعت پتروشیمی، ظرفیت بالایی ایجاد کرده و در جهش‌های دوم و سوم صنعت نیز بخش‌های سابقاً مغفول را مدنظر قرار داده است. اما تقریباً همه مجتمع‌های پتروشیمی در برخی از ماه‌های سال به دلیل ناترازی انرژی، از دریافت خوراک گازی محروم می‌شوند. این ناترازی سبب شده تا بتوانیم از ظرفیت‌های ایجاد شده، خلق ارزش متناسبی داشته باشیم. در چنین شرایطی، فراهم کردن زمینه حضور بخش قدرتمند و ثروتمندتر صنعت پتروشیمی به حوزه توسعه بالادست نفت و گاز و حتی توسعه بخش برق تجدیدپذیر از سوی شرکت ملی صنایع پتروشیمی و در تعامل با سایر نهادهای مؤثر بسیار مهم و با ارزش است.

با این وصف، شرکت ملی صنایع پتروشیمی در تعریف جایگاه خود، می‌تواند با تبدیل به یک تنظیم‌گر توسعه‌گرا و منصف، زمینه خلق ارزش را برای کشور فراهم کند. ▀

میان‌دستی و پایین‌دستی پتروشیمی شد.

در نتیجه، کشور هم ظرفیت بالایی برای تولید متانول دارد و هم میزان تولید بالاست و به دلیل شرایط تحریم، مهم‌ترین مشتری متانول ایران نیز چین است و ناچاریم که با این قیمت، متانول تولیدی را به چین صادر کنیم. در چنین وضعیتی، نهاد تنظیم‌گر می‌تواند با نگاهی دوراندیشانه، با سیاست‌های تشویقی نظیر تخفیف مناسب قیمت خوراک، شرکت‌ها را به توسعه زنجیره ارزش متانول دعوت کند تا جلوی این ضررها را بگیرد.

موضوع مهم دیگر در وضعیت کنونی صنعت پتروشیمی کشور، مدیریت خوراک‌های بین‌مجموعی است که یکی از عوامل عدم تکمیل زنجیره ارزش، مشخص نبودن متولی مدیریت خوراک‌های بین‌مجموعی است؛ این ریسکی است که حتی هلدینگ خلیج فارس را که یکی از بزرگ‌ترین هلدینگ‌های پتروشیمی است، تهدید می‌کند. در دوره خصوصی‌سازی و واگذاری مجتمع‌ها به این موضوع مهم زنجیره تولید کم‌توجهی شد.

بنابراین، یکی از نقش‌های نهاد تنظیم‌گر، سیاست‌گذاری برای جهت‌دهی به تولید محصولات مورد نیاز کشور و محصولات مورد اقبال سایر نقاط دنیا و همچنین مدیریت مناسب میان هلدینگ‌های بزرگ و مجتمع‌های تولیدکننده محصولات پتروشیمی است.

اما شرکت ملی صنایع پتروشیمی در نگاهی راهبردی باید مشخص کند که قصد دارد در کدام یک از حوزه‌های اقتصادی، استاندارد، رقابتی، توسعه زنجیره ارزش و فناوری و نوآوری نقش تنظیم‌گری مستقل یا مشارکتی داشته باشد.

■ برخی معتقدند رگولاتوری در پتروشیمی ایران در عمل به معنای قانونی کردن مداخلات موجود است.

اساسنامه شرکت ملی صنایع پتروشیمی در مجلس در حال چکش‌کاری و نهایی شدن است. آخرین اساسنامه مصوب شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران مربوط به سال ۱۳۵۶ است. مطابق پیش‌نویس طرح جدید، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمانی توسعه‌ای شامل مدیریت، راهبری، بسترسازی و تسهیل‌گری، تحقیق و توسعه و سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های توسعه‌ای و تولیدی صنعت پتروشیمی و پتروپالایشی خواهد بود.

در صورتی که در اساسنامه جدید، نقش تنظیم‌گری به شرکت ملی صنایع پتروشیمی محول شود، این نهاد تنظیم‌گر باید به‌صورت مستقل برای تعیین مقررات، تخفیف‌ها، تعرفه‌ها و ارائه خدمات به بخش خصوصی یا خصولتی، به‌صورت عادلانه و عاری از تبعیض